

2021MM100

DATUM	5-7-2021
AAN	Statencommissie MM
VAN	Gedeputeerde Mobiliteit
DOORKIESNUMMER	
ONDERWERP	Duiding Provincie Utrecht van de Integrale Mobiliteitsanalyse (IMA) 2021

Samenvatting

Op 29 juni 2021 heeft het ministerie van IenW de Integrale Mobiliteitsanalyse 2021 (IMA) aangeboden aan de Tweede Kamer. ([Integrale Mobiliteitsanalyse 2021 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#))

De IMA is een uitgebreide mobiliteitsanalyse met een brede blik. Deze brede blik doet recht aan de toenemende onderlinge verwevenheid van maatschappelijke opgaven en doelstellingen in het mobiliteitsdomein, natuurlijk met behoud van de focus op mobiliteit en bereikbaarheid. Verschillende ongelijksoortige, maar wel samenhangende opgaven worden aan de hand van indicatoren in kaart gebracht.

Deze analyse brengt op hoofdlijnen in beeld waar in Nederland potentiële bereikbaarheidsopgaven en mobiliteitsopgaven op de netwerken ontstaan en waar problemen samen komen op netwerk- of gebiedsniveau. De IMA gaat uit van bestaand beleid. Zij heeft een signalerende functie. Ze doet dan ook geen uitspraken over de mogelijke oplossingen van bereikbaarheidsopgaven.

Ook voor onze Provincie heeft de IMA een signaal functie om tot een brede afweging te kunnen komen binnen de context van nationale ontwikkelingen.

Onderstaande observaties zijn de eerste regionale signalen die wij waarnemen in de IMA 2021. De IMA analyse zal de komende periode een belangrijk instrument zijn om opgaven in samenhang te kunnen duiden en om tot een brede afweging van mogelijke oplossingen te kunnen komen.

Belangrijke uitkomsten van de IMA 2021 zijn:

- alle mobiliteitssystemen (weg, spoor, fiets) in Midden Nederland lopen in 2040 vol. In onze regio komen de mobiliteitsstromen van Nederland samen en hier ontstaan dus de grootste knelpunten.
- Het totale effect op mobiliteit van de Covid-pandemie is, naar verwachting van de IMA, beperkt. Als gevolg van demografische en economische ontwikkelingen is de verwachting dat de mobiliteitsvraag de komende decennia blijft toenemen. Wel kan door thuiswerken het woonwerk verkeer in de spits, tussen de 2 en 8% dalen. Door meer hybride te werken en gespreid te reizen, kunnen we onze infrastructuur efficiënter gebruiken en een bijdrage leveren aan de bereikbaarheid van Nederland.

Midden Nederland in de IMA

Voor de regio Midden Nederland laat de IMA analyse zien dat:

- Alle mobiliteitssystemen (weg, spoor, fiets) in Midden Nederland zitten in 2040 vol. Met name in onze regio komen de mobiliteitsopgaven van Nederland samen en hier vallen dus de zwaarste klappen. Deze IMA 2021 analyse is in de lijn met de analyse uit de vorige NMCA (2017).
- Ontwikkelingen in zowel WLO*-scenario LAAG als HOOG laten het vollopen van alle samenhangende mobiliteitsnetwerken van onze regio zien. Wel zal het mobiliteitsbeeld naar verwachting minder gedomineerd worden door woon-werkverkeer. Dit verklaard ook dat gedurende de hele dag de mobiliteitsnetwerken zwaar

belast zijn en niet alleen in de spits. (zie onderstaande kaarten met de opgaven uit de IMA 2021 uitgaande van de WLO* scenario's Laag en Hoog zoals opgesteld door CBS en PBL)

- Vooral op de mobiliteitssystemen naar en tussen de steden, en op de verbindingen naar de andere landsdelen worden capaciteitsgrenzen bereikt.
- Deze uitkomsten IMA bevestigen dat een schaa sprong in het mobiliteitssysteem, waaronder het OV systeem in het stedelijk gebied, nodig is om de groeiende stedelijke gebieden bereikbaar en aantrekkelijk te houden. De rol van de bus in het voor- en natransport van de trein is in Utrecht het grootst van Nederland (ongeveer 37%). Het bus gebruik neemt in Amsterdam en Utrecht het hardst toe en de groei loopt uiteen van 17%-20% in 2030 Laag tot 56%-59% in 2050 Hoog. (zie onderstaande figuur 6.3.1)
- Bereikbaarheid van arbeidsplaatsen vanuit landelijke gebieden van de Provincie Utrecht neemt af. Dit is het gevolg van toenemende reistijd naar de steden en de verplaatsing van werkgelegenheid naar de steden.
- Wij verwachten een grotere groei van fiets en OV gebruik dan berekend in de IMA. Door gehanteerde landelijke uitgangspunten in IMA wordt de potentie van de fiets en bus/tram-vervoer, zeker in de stedelijke gebieden, voor onze regio onderschat.
- De groei van het elektrisch fietsverkeer leidt tot toenemende verkeersonveiligheid. Dit geldt met name voor de groeiende groep oudere verkeersdeelnemers.
- De IMA laat zien dat spoor- en watervervoer veel potentie heeft als alternatief voor een aanzienlijk deel van het wegtransport. Dit biedt kansen om met de sector verdere invulling te geven aan ons regionaal programma ter verduurzaming van mobiliteit (RMP) inclusief de terugdringing van de CO₂-uitstoot (Klimaatakkoord).
- Uit de IMA analyse blijkt dat volgens het WLO scenario HOOG elektrisch rijden snel zal toenemen en ook zal de automobilititeit goedkoper worden. Gevolg hiervan is dat, ondanks een toename van de automobilititeit, de emissies zullen dalen. Toename van elektrisch rijden zal een toename van files tot gevolg hebben, en hierdoor zullen naar verwachting de accijns inkomsten van de Provincie afnemen.
- Als gevolg van demografische en economische ontwikkelingen is de verwachting dat de mobiliteitsvraag de komende decennia blijft toenemen. Verwacht wordt dat het totaal lange termijn effect op mobiliteit als gevolg van Covid-pandemie beperkt zal zijn.
Door de coronacrisis hebben we geleerd meer thuis te werken en te leren. Door meer hybride te werken en gespreid te reizen, kunnen we onze infrastructuur efficiënter gebruiken en een bijdrage leveren aan de bereikbaarheid van Nederland. Door thuiswerken het woonwerk verkeer in de spits tot ca 6% dalen. Hoewel we nog niet weten of er sprake is van een blijvend effect, is gebleken dat een relatief kleine afname van het aantal autoverplaatsingen kan leiden tot een sterke afname van de reguliere files¹.
- Uit de IMA analyse blijkt Utrecht Centraal station een knelpunt is op het nationale spoornetwerk. Met name de transfercapaciteit van het station schiet tekort.

* Welvaart en Leefomgeving (WLO-) scenario's zijn opgesteld door het CBS en het PBL (=Planbureau voor de leefomgeving).

Toelichting

Eens in de vier jaar maakt het ministerie van IenW een landelijke analyse van de huidige en toekomstige kwaliteit van de mobiliteitsnetwerken. Dit gebeurt op basis van modelberekeningen uitgaande van de meest actuele Welvaart en Leefomgeving (WLO-) scenario's. Ook deze keer verschijnt de analyse tijdens de onderhandelingen voor een nieuw regeerakkoord.

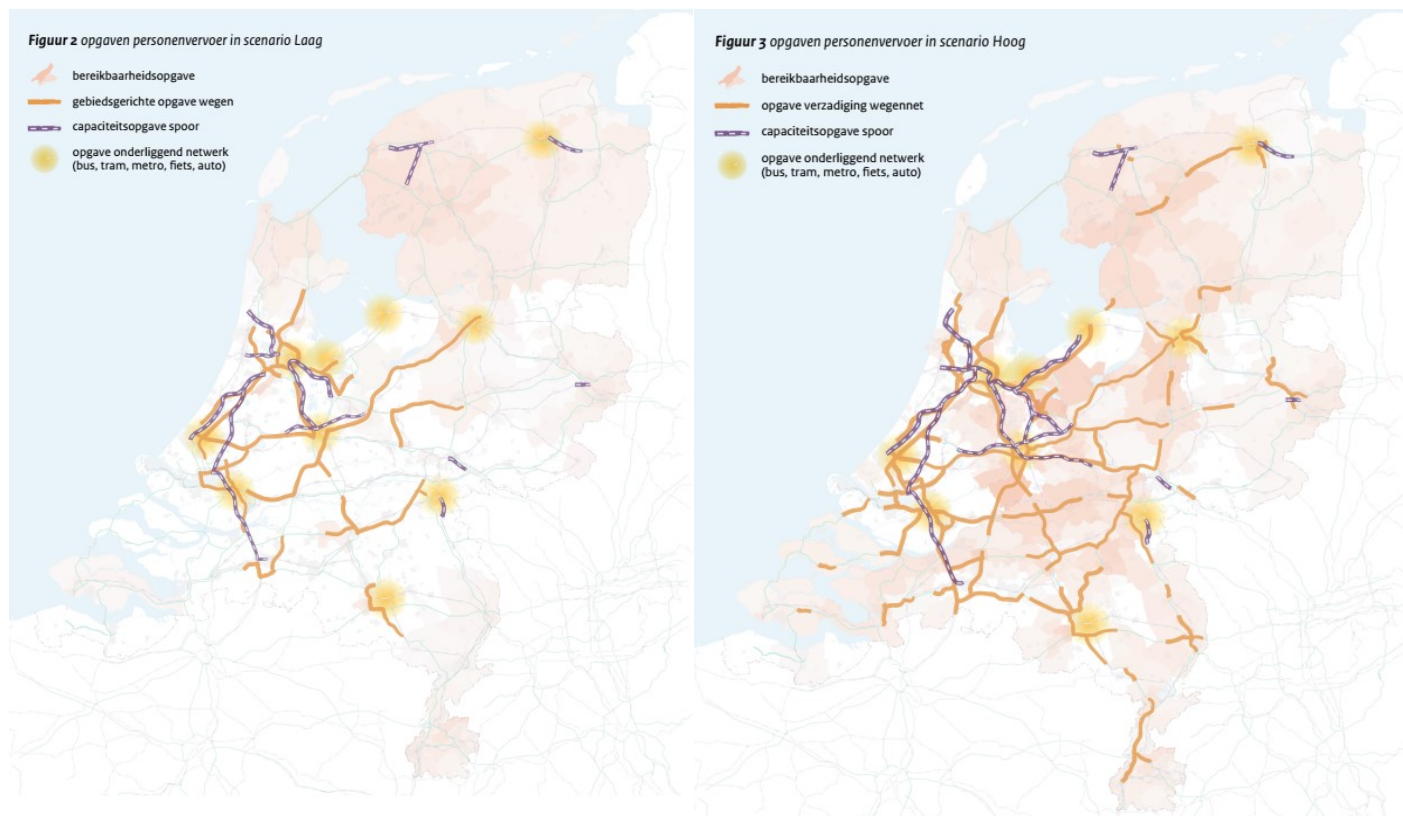
Tot voor kort werd deze analyse de Nationale Markt en capaciteitsanalyse (NMCA) genoemd, waarbij de knelpunten op met name de rijksinfrastructuur werden benoemd. Bij de uitvoering van het regeerakkoord Rutte-3, zijn de knelpunten van de NMCA een belangrijke leidraad geweest voor de rijksinvesteringen zoals afgesproken in de MIRT overleggen.

Op 29 juni 2021 is de IMA aangeboden aan de TK-leden. Vanaf heden is de Integrale Mobiliteitsanalyse (IMA) de nieuwe naam voor de NMCA. Het verschil van de analyse zit niet alleen in de naam. De focus van de mobiliteitsanalyse is niet alleen meer gericht op knelpunten. Bereikbaarheid, goederenvervoer, verkeersveiligheid en duurzaamheid zijn de basisanalyses. Maar deze IMA gaat ook uitgebreid in op een vijftal "onzekerheidsverkenningen". Dit zijn verkenningen ten aanzien van (1) Stedelijke ontwikkeling en mobiliteit, (2)

¹ TK brief IenW "Aanpak spreiden en mijden" 7 juli 2021 (IENW/BSK-2021/187800)

Technologische innovaties, nieuwe diensten en gedrag, (3) Economische structuurveranderingen en nieuwe distributiep patronen, (4) Energietransitie en samenstelling voertuigpark en (5) Langetermijn COVID-19 effecten. Hierbij de voor onze regio belangrijkste uitkomsten van de IMA 2021.

Met deze IMA 2021 is eens te meer de urgentie voor investeren in de mobiliteitsnetwerken van Midden Nederland aangetoond. Investeren in onze regio heeft effect voor de bereikbaarheid van heel Nederland. Want als het hart van Nederland niet bereikbaar is, dan loopt heel Nederland vast.

Uit IMA'21 achtergrondrapport 2: spoor en BTM

Figuur 6.3.1: Ontwikkeling BTM gebruik per provincie in de toekomstscenario's

